

Το αγόρι στο θεωρείο

- Συγγραφέας
- Ήρωες
- Ανάλυση βιβλίου
- Οι Έλληνες στην Σμύρνη
- Δημοτικό Θέατρο Αθηνών
- Το μήνυμα του έργου

Αγγελική Δαρλάση

Γεννήθηκε το 1973 στην Αθήνα, όπου μεγάλωσε και ζει με τον άντρα και τους δυο γιους τους. Σπούδασε Θεατρολογία, Παραστατικές Τέχνες και Δημιουργική Γραφή, σε Αθήνα και Λονδίνο, και σκηνοθέτησε θεατρικές και μουσικές παραστάσεις. Δούλεψε επίσης στον κινηματογράφο και στην τηλεόραση. Ως συγγραφέας εμφανίστηκε το 2000 με θεατρικά έργα, αποσπώντας βραβεύσεις και διακρίσεις σε θεατρικούς διαγωνισμούς συγγραφής θεατρικών έργων. Λίγα χρόνια αργότερα (2004) ήρθε και το πρώτο της μυθιστόρημα για παιδιά και νέους με τίτλο "Ονειροφύλακες" που τιμήθηκε με Κρατικό Βραβείο. Ακολούθησαν κι άλλα βιβλία κι άλλα θεατρικά έργα που έφεραν μαζί τους διακρίσεις, βραβεύσεις και πολλή αγάπη από μικρούς και μεγάλους αναγνώστες και θεατές. Επιπλέον κλήθηκε να συμμετάσχει, εκπροσωπώντας την Ελλάδα, στο "Think Tank", διεθνές πρόγραμμα της Ένωσης Ευρωπαϊκών Θεάτρων.

Έρωτες - Δρόσος

Ο Δρόσος είναι το κεντρικό πρόσωπο του βιβλίου και αυτός που αφηγείται την ιστορία η οποία εξελίσσεται κατά την περίοδο της Μικρασιατικής καταστροφής, μεταφέροντάς μας τις δικές του εμπειρίες και τα δικά του βιώματα πάνω σε αυτό το ιστορικό γεγονός. Μέσα από το βιβλίο, καταλήγουμε στο συμπέρασμα πως ο Δρόσος είναι ένα παιδί με ευαισθησίες και απεριόριστη αγάπη και εκτίμηση για την οικογένειά του, που του λείπει τόσο πολύ στην δυσκολότερη στιγμή της ζωής του και παρόλα αυτά δεν χάνει την ελπίδα του, μέχρι τελευταία στιγμή, πιστεύοντας πως οι γονείς του είναι ζωντανοί και κάποτε θα ξαναβρεθούν όλοι μαζί.

Ήρωες - Αρετή

Η Αρετή είναι η μικρή αδερφή του Δρόσου, ο οποίος της είχε ιδιαίτερη αδυναμία και την αγαπούσε πολύ. Αν και δεν κατάφερε να σωθεί και να μπει στην βάρκα μαζί με τον αδερφό της έτσι ώστε να μεταφερθεί σε ένα ασφαλές μέρος μακριά από την φλεγόμενη Σμύρνη, η μνήμη του Δρόσου την κράτουσε ζωντανή σε όλη την διάρκεια του βιβλίου. Ο αδερφός της δεν ήθελε να θυμάται το γεγονός ότι η αγαπημένη αδερφή του πνίγηκε και την κρατά στον νου του σαν ένα όραμα. Ακόμη, από τις πληροφορίες που μας δίνει το αγόρι για τον χαρακτήρα της αδερφής του, καταλαβαίνουμε πως η Αρετή ήταν ένα ευαίσθητο και ντροπαλό κορίτσι, που πέρασε τις τελευταίες στιγμές της ζωής της, τρομαγμένη για το αβέβαιο μέλλον τους, στην αγκαλιά του αδερφού της.

Ήρωες - Δόμνα

Καθοριστικό ρόλο για την ζωή του Δρόσου έπαιξε και η Δόμνα, μια γυναίκα που τον πλησίασε στο πλοίο την ώρα που εγκατέλειπαν τον τόπο τους και του συστήθηκε ως αδερφή μιας οικογενειακής τους φίλης. Αν και δεν πείστηκε εξ' αρχής, ο Δρόσος την ακολούθησε αφού δεν είχε άλλη επιλογή και με τον καιρό την εμπιστεύθηκε και την αγάπησε σαν δεύτερη μητέρα. Όσο έμεναν στο Δημοτικό θέατρο, η Δόμνα προσπαθούσε να του προσφέρει τα απαραίτητα όπως νερό, ένα πιάτο φαγητό, κουβέρτες και ρούχα, αν και δεν τα κατάφερνε πάντα. Επιπλέον για να μην στεναχωρήσει το παιδί, του έλεγε πως ψάχνει για τους γονείς του και ας ήξερε πως ήταν νεκροί, διότι δεν ήθελε να τον πληγώσει και άλλο, σε αυτούς τους δύσκολους καιρούς.

Ήρωες - Σάββας

Ο Σάββας ήταν ένα νεαρό αγόρι, που βρισκόταν σε παρόμοια κατάσταση με τον Δρόσο αφού είχε καταφέρει να επιβιώσει και να φτάσει στο θέατρο με την οικογένειά του. Το μόνο μέλος της που έλειπε ήταν ο πατέρας του, ο οποίος κατάφερε να σωθεί και επέστρεψε κοντά τους. Επιπλέον καταλαβαίνουμε ότι ο Σάββας ήταν ένα πολύ δυναμικό και υπεύθυνο παιδί, αφού έκανε τα πάντα για να καλύψει τις ανάγκες της οικογένειάς του. Επίσης αντιλαμβανόμαστε ότι ήταν ένας πολύ καλός φίλος για τον Δρόσο, καθώς τον στήριζε σε όλες τις δυσκολίες και τον ενθάρρυνε, δίνοντάς του ελπίδες πως οι γονείς του θα βρεθούν. Η γερή φιλία τους αποδεικνύεται από το γεγονός ότι παρέμειναν στενοί φίλοι και αργότερα έγιναν κουμπάροι, δηλαδή διατήρησαν την σχέση τους σε όλη τους την ζωή.

Για ποιους λόγους θεωρείς ότι το συγκεκριμένο κέρδισε βραβείο εφηβικού –νεανικού βιβλίου;

Θεωρώ ότι το συγκεκριμένο βιβλίο δικαίως κέρδισε βραβείο εφηβικού-νεανικού βιβλίου. Αρχικά παρουσιάζει ένα ιστορικό γεγονός, που είναι η μικρασιατική καταστροφή, μέσα από τα μάτια ενός μικρού παιδιού, κάτι ιδιαίτερα πρωτότυπο και ενδιαφέρον για τον αναγνώστη. Επιπλέον, ένα ακόμη θετικό χαρακτηριστικό αυτού του βιβλίου είναι ότι σε αντίθεση με άλλα, δεν αποτελεί ένα ιστορικό μυθιστόρημα που καταγράφει και αναλύει τα γεγονότα της καταστροφής, αλλά βλέπουμε από μια παιδική οπτική τις δυσκολίες που κλήθηκαν να αντιμετωπίσουν χιλιάδες πρόσφυγες, γεγονός που αγγίζει και συγκινεί τον αναγνώστη. Τέλος, αξίζει να σημειωθεί πως η αγωνία, διαβάζοντάς το, εντείνεται σε πολλά σημεία και η εξέλιξη των γεγονότων είναι απρόβλεπτη και με πολλές ανατροπές, κρατώντας σε εγρήγορση τον αναγνώστη.

Γεγονότα που οδήγησαν στον ξεριζωμό των Ελλήνων από την Μικρά Ασία

- Αμέσως μετά τη λήξη του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου (1918) η 1η μεραρχία του Ελληνικού στρατού αποβιβάστηκε στη Σμύρνη, με σκοπό να εγκαταστήσει ελληνική διοίκηση -υπό συμμαχικό έλεγχο- και να προστατεύσει τους χριστιανικούς πληθυσμούς από αυθαιρεσίες της Οθωμανικής διοίκησης.
- Τον Αύγουστο του 1920 υπογράφηκε τελικά η συνθήκη των Σεβρών, με την οποία γινόταν η οριστική παραχώρηση όλης της Θράκης (σχεδόν μέχρι την Κωνσταντινούπολη), καθώς και η παραχώρηση της διοίκησης της περιοχής της Σμύρνης για 5 έτη στην Ελλάδα (με το δικαίωμα ενσωμάτωσής της μετά από δημοψήφισμα).
- Η Ελλάδα ανέλαβε τη μικρασιατική εκστρατεία με την προσδοκία να ενσωματώσει οθωμανικά εδάφη στα οποία κατοικούσαν και πυκνοί ελληνικοί πληθυσμοί
- Στη δυτική Μ. Ασία και στον Πόντο υπήρχαν ακμαίες ελληνορθόδοξες κοινότητες η θέση των οποίων επιδεινώθηκε ραγδαία μετά την επικράτηση των Νεοτούρκων
- Το τουρκικό εθνικό κίνημα αντίστασης με επικεφαλής τον Μουσταφά Κεμάλ εξελίχθηκε σε παράγοντα καθοριστικό για τις εξελίξεις στη Μικρά Ασία
- Η μικρασιατική εκστρατεία κατέληξε σε ελληνική ήττα και αυτή με τη σειρά της είχε ως αποτέλεσμα τον ξεριζωμό του μικρασιατικού ελληνισμού

Σκέψεις αναφορικά με τη ζωή των Ελλήνων στη Σμύρνη

Σύμφωνα με πληροφορίες που αντλούμε από το βιβλίο, μπορούμε να καταλάβουμε ότι οι Έλληνες στην Σμύρνη ζούσαν πλουσιοπάροχα και ακόμα και οι κατώτερες οικονομικά, οικογένειες κάλυπταν και με το παραπάνω τις ανάγκες τους. Οι περισσότεροι είχαν Τούρκους, ακόμα και μικρά παιδιά, ως βοηθούς στα σπίτια και στα μαγαζιά τους και ζούσαν μια άνετη ζωή. Έδιναν μεγάλη σημασία στην εκπαίδευση και στην πνευματική καλλιέργεια των νέων. Συμπερασματικά οι Έλληνες που ζούσαν στην Σμύρνη, εκείνη την περίοδο, ήταν σε πολύ καλύτερη κατάσταση από αυτούς στην Ελλάδα.

Παραδείγματα στα οποία φαίνεται ο τρόπος που η συγγραφέας μεταφέρεται από το αφηγηματικό παρόν στο παρελθόν.

Σε πολλά σημεία του βιβλίου χρησιμοποιείται από την συγγραφέα αυτή η τεχνική, δηλαδή η μεταφορά από το αφηγηματικό παρόν στο παρελθόν, προκειμένου να μας δωθούν περισσότερες πληροφορίες για την ζωή των βασικών ηρώων στο παρελθόν. Αρχικά, το γεγονός αυτό φαίνεται από τα διάφορα αποσπάσματα, όπου ο Δρόσος φέρνει στιγμές στο νου του πριν την καταστροφή και αναπολεί την προηγούμενη ζωή του στην Σμύρνη. Επιπλέον, αυτή η τεχνική χρησιμοποιείται και όταν το αγόρι θυμάται τις τελευταίες στιγμές με την αδερφή του, την Αρετή, και την τελευταία φορά που είδε τους γονείς του πριν φύγει από την φλεγόμενη Σμύρνη. Τέλος, ένα ακόμη σημείο που είναι εμφανής αυτή η μεταφορά από το αφηγηματικό παρόν στο παρελθόν είναι όταν η Ευδοξούλα, μια κοπέλα που έμενε και αυτή στο θέατρο και έγινε καλή φίλη του Δρόσου, φέρνει στο μυαλό της τον επικείμενο γάμο της, που θα γινόταν σε λίγο καιρό, τον άνδρα της και στιγμές από όταν εγκατέλειπε την πόλη της για να σωθεί.

Δημοτικό Θέατρο Αθηνών

Πριν από περίπου 80 χρόνια, εκεί που βρίσκεται σήμερα η πλατεία Κοτζιά υπήρχε ένα κτήριο μοναδικής αρχιτεκτονικής το οποίο είχε μια πολύ σύντομη ιστορία. Κι αυτό γιατί κατάφερε σε μισό αιώνα να κατασκευαστεί, να κάνει εγκαίνια και να κατεδαφιστεί. Ήταν βασισμένο στα σχέδια του ταλαντούχου και αναγνωρισμένου αρχιτέκτονα Ερνέστου Τσίλερ και η κατασκευή του ξεκίνησε το 1857, αργότερα διακόπηκε και ξανάρχισε το 1873.

Μετά τη μικρασιατική καταστροφή, με απόφαση του Υπουργείου Περιθάλψεως οι πόρτες του Θεάτρου άνοιξαν για να στεγαστούν εκεί προσωρινά 150 οικογένειες προσφύγων. Σε κάθε ένα από τα 81 θεωρεία της πρώτης, δεύτερης και τρίτης σειράς ζούσε και μια οικογένεια που κοιμόταν, μαγείρευε και άπλωνε τη μπουγάδα της. Όπως ήταν φυσικό, οι πρώτες ζημιές από τους κατατρεγμένους πρόσφυγες δεν άργησαν να συμβούν. Για να καταφέρουν να ζεσταθούν τον κρύο χειμώνα του 1922 – 1923, οι Μικρασιάτες άναβαν φωτιές στις οποίες έκαιγαν μεγάλο μέρος των σκηνικών και των επίπλων.

Το 1927 έγιναν προσπάθειες ανακαίνισης καθώς το θέατρο δεν ήταν σε καλή κατάσταση και είχε σταματήσει να λειτουργεί. Ωστόσο όλα τα ακριβά υλικά που αγοράστηκαν κλάπηκαν μετά από ληστεία. Δεκατρία χρόνια αργότερα, ο δήμαρχος της πόλης, Κώστας Κοτζιάς, γράφει την τελευταία σελίδα στην ιστορία του, δίνοντας εντολή για την κατεδάφισή του.

Δημοτικό Θέατρο Αθηνών

Οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουμε σήμερα στη ζωή μας είναι ικανές να μας λυγίσουν;

Διαβάζοντας το βιβλίο διαπιστώνει κανείς τι πραγματικά κλήθηκαν να αντιμετωπίσουν οι πρόσφυγες από την Μικρά Ασία. Συγκρίνοντας τις δυσκολίες τους με αυτές που εμφανίζονται στην δική μας καθημερινότητα, συνειδητοποιούμε ότι οι δικές μας δεν είναι ανυπέρβλητες και με σχετικά μικρή προσπάθεια μπορούμε να βρούμε λύσεις. Επιπλέον, μέχρι στιγμής δεν μας έχουν προκύψει προβλήματα ιδιαίτερα σημαντικά όπως το προσφυγικό, η έλλειψη στέγης ή τροφής.

Η συνάντηση που προοικονομείται

Το τέλος του βιβλίου είναι σίγουρα ανατρεπτικό και απρόβλεπτο αφού συμβαίνουν γεγονότα που ο αναγνώστης δεν περιμένει πως θα συμβούν. Το βιβλίο τελειώνει δίνοντάς μας την εντύπωση πως μετά από πολλά χρόνια ο Δρόσος συναντά τυχαία, τον άνθρωπο που "του έσωσε την ζωή " και δεν είναι άλλος από τον καπετάνιο που τον έβαλε στην βάρκα του την ώρα που η Σμύρνη καιγόταν. Πιο συγκεκριμένα, ο Δρόσος σε μια έξοδο του με την Δόμνα, συναντά ένα γνώριμο για αυτόν πρόσωπο, που όπως μας αποκαλύπτεται είναι ο καπετάν Νικήτας. Όσο διαβάζουμε, καταλαβαίνουμε πως πρόκειται οι δύο αυτοί ήρωες να συστηθούν και να ανταλλάξουν εμπειρίες και αναμνήσεις από εκείνη την δύσκολη περίοδο, όμως η συγγραφέας προτιμά να παραλείψει αυτήν την συνάντηση. Κατά την γνώμη μου, θα ήταν πιο ευχάριστο για τον αναγνώστη να δει αυτήν την αναμενόμενη συνάντηση, όμως θεωρώ πως έπραξε σωστά και δεν μας παρείχε αυτήν την αυτονόητη εξέλιξη διότι έτσι διατηρεί αμείωτο το ενδιαφέρον και παρατείνει την αγωνία του αναγνώστη μέχρι και την τελευταία φράση του βιβλίου.

Σκέψεις στο ημερολόγιό μου σχετικά με τις δυσκολίες που πέρασαν οι πρόσφυγες από τη Μικρά Ασία

Αγαπητό μου ημερολόγιο,

Σήμερα στο σχολείο μας ανέθεσαν μια εργασία για την Μικρασιατική καταστροφή και αυτή ήταν η αφορμή για να μάθω περισσότερες λεπτομέρειες για την συγκεκριμένη ιστορική περίοδο. Οι πρόσφυγες αντιμετώπισαν αρκετές δυσκολίες αφού πολλές οικογένειες έχασαν μέλη τους κατά την μετακίνησή τους προς την Ελλάδα. Επιπλέον, οι συνθήκες διαβίωσής τους ήταν τραγικές, διότι δεν μπορούσαν να καλύψουν ούτε τις βασικές τους ανάγκες όσον αφορά την διαμονή και την εξασφάλιση της τροφής τους. Όσοι κατάφεραν να επιζήσουν, επίσης δυσκολεύτηκαν αρκετά να ενσωματωθούν στην ελληνική κοινωνία, καθώς οι ντόπιοι τους έβλεπαν ως ξένους και είχαν απέναντί τους αισθήματα φόβου, απέχθειας ακόμα και μίσους. Παρόλα αυτά επέδειξαν ιδιαίτερη δύναμη και σταδιακά κατάφεραν να αποκτήσουν όχι μόνο τα αναγκαία αγαθά για την επιβίωσή τους, αλλά πολλοί από αυτούς ξεχώρισαν, απέκτησαν οικονομική δύναμη και έζησαν μια άνετη ζωή.

Ποιο είναι το βασικό μήνυμα του έργου; Θα το προτείνετε σε κάποιο φίλο σας;

Θα πρότεινα αυτό το βιβλίο σε κάποιο φίλο μου, γιατί το προσφυγικό θέμα με το οποίο ασχολείται είναι επίκαιρο και στις μέρες μας. Στο βιβλίο περιγράφεται η ζωή των ανθρώπων που αναγκάστηκαν με την βία να εγκαταλείψουν την πατρίδα τους και έπρεπε να βρουν την δύναμη να κάνουν μια νέα αρχή, σε έναν ξένο τόπο, κάτι που συμβαίνει και σήμερα σε πολλούς συνανθρώπους μας. Συμπερασματικά, το βασικό μήνυμα του έργου είναι πως ο άνθρωπος μπορεί να διαχειριστεί την απώλεια, τον πόνο ακόμα και το πένθος και να βγει νικητής, κάνοντας μια νέα αρχή στην ζωή του.

Ερωτήσεις στην συγγραφέα

- Πως εμπνευστήκατε την ιστορία του βιβλίου; Είχατε αντίστοιχα βιώματα στον οικογενειακό σας περίγυρο;
- Δεν είναι δύσκολο να αντλείτε τόσες πληροφορίες και λεπτομέρειες για αυτά τα ιστορικά γεγονότα;
- Ποιο είναι το θέμα του επόμενου βιβλίου που πρόκειται να κυκλοφορήσει;
- Τι θα συμβουλεύατε ένα παιδί που θέλει να γίνει συγγραφέας;
- Από που αντλείτε την έμπνευση για τα βιβλία σας;